Радивоје Бојовић

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

НАРОДНИ МУЗЕЈ - ЧАЧАК

ИЗЛОЖБЕНИ КАТАЛОЗИ

5

НАРОДНИ МУЗЕЈ - ЧАЧАК

Радивоје Бојовић

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

Чачак, 2007.

Име пешадијског пуковника Драгутина Гавриловића у историографији је забележено пре Другог светског рата, када се говорило о пробоју Солунског фронта, после рата за заробљеничке логоре, а и у једном и у другом времену ово име уткано је у причу о херојској одбрани Београда. Од догађаја 1915. године прошло је мало времена и традиција је само неке детаље свела на облик легенде, пре него што су историчари почели да кваре сјајно дело времена. Круг, у коме је настајала легенда, затворен је, када је Бранислав Нушић, професор Војне академије, у свом избору најславнијих беседа забележио да се мајор Гавриловић у јуришу на Дунавски кеј одликовао смртоносним ранама.

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

Најстарија прошлост породице Гавриловић тешко се може разазнати у бурним догађајима XVIII и првим деценијама XIX века, када су из вароши Чачка бежали час Срби, час Турци, било од гнева аустријске војске или једни од других. Њен најстарији познати предак био је варошки кнез поп Симеон Велисављевић. Живео је у српском делу вароши, где се и данас налази породична кућа Гавриловића. Био је пренумерант на издања Вука Караџића, забавник „Даницу" и књигу „Милош Обреновић". Његов унук Петар, отац Драгутина Гавриловића, рођен је 1837. године. У његово време Чачак је још увек био балканска варош са две цркве и две школе, основном и гимназијом, и бројним трговачким дућанима. Као мајстор абаџијског заната, изабран је 1869. за старешину еснафа. Био је одборник чачанске општине и добротвор Гимназије.

У списку пренумераната забавника „Даница" Вука Караџића за 1829. годину налази се чашњевјши парох Симеон Велисављевић из Чачка

Свети Арханђел Михаило, икона породице Гавриловић, Чачак, средина XIX века

Кандило породице Гавриловић, Чачак, прва половина XX века

Часослов проте Милана Гавриловића (Београд, 1874)

Споменица Петра Гавриловића на рат 1876, 1877. и 1878. године

Петар Гавриловић је учествовао у Српско-турским ратовима 1876-1878. као комесар Чачанске бригаде I класе. Иако владика Сава Дечанац једном пригодном приликом помиње „прослављене претке и оце" Гавриловића, „који својим витештвом извојеваше својој данашњој домовини слободу", не би се могло рећи да је потомцима остала његова ратна слава. Име старе и угледне породице Гавриловић овековечиће пола века касније један млад човек у униформи официра српске војске.

Кућа породице Гавриловић у Цветној улици у Чачку

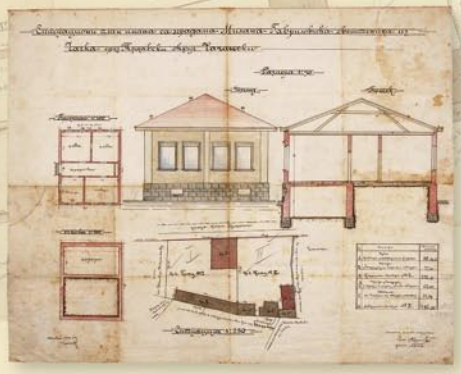

План имања са зградама Милана Гавриловића, свештеника из Чачка, 1910.

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

Панорама Чачка, почетак XX века

Здање Гимназије у Чачку

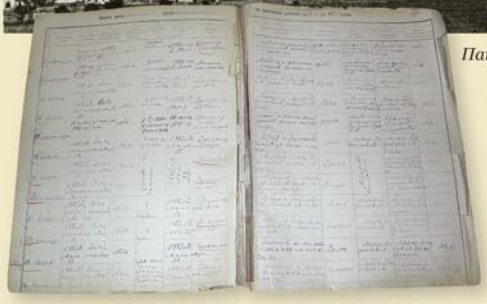

У књизи крштених чачанске цркве забележено је да је Драгутин Гавриловић рођен 30. априла 1882. године

Годишњи извештај чачанске Гимназије за школску 1897/98. годину, Чачак, 1898.

Ученици II разреда чачанске Гимназије 1893/94. године

Питомац наредник Драгутин Гавриловић, Атеље Кениг, Београд 1900/01.

Драгутин Гавриловић рођен је 12. маја 1882. године у Чачку. После завршеног шестог разреда гимназије постао је питомац XXXII класе Војне академије. У чин пешадијског потпоручника произведен је 1901. године и распоређен на дужност у X пук „Таковски". Службовао је у Горњем Милановцу и Чачку. На дужности водника увек је имао похвалне оцене својих претпостављених старешина. Био је члан управног одбора Официрске читаонице. Медаљом за војничке врлине одликован је 1908. године. У оцени за 1909. стоји да је „стручне спреме и способности врло добре како за садањи тако и за већи чин и положај. Успех код регрута постигао је врло добар [...] Труди се и ради на усавршавању [...] Препоруку за виши следећи положај или звање заслужује потпуно." Следеће године добио је чин капетана и завршио Пешадијску школу гађања у Београду. Деценија између 1910. и 1920. године представља најинтересантнији период његове официрске каријере, у коме је прешао пут од командира чете до команданта пука.

У XXXII класу Војне академије Драгутин Гавриловић је примљен са још два друга из чачанске Гимназије, 25. августа 1899. године

Указ о унапређењу питомаца XXXII класе Војне академије, Смедерево, 2. август 1901.

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Касарна X пешадијског пука „Таковског" у Чачку

Група официра X пешадијског пука „Таковског" из XXXII класе Војне академије, Атеље Љ. Ђонића, Крагујевац, 1904.

Поручник Драгутин Гавриловић, око 1905.

ОЦЕНЕ
АКТИВНИХ
ПОДПОРУЧНИКА ЗАСТАВНИКА
И
НАРЕДНИКА
СА ПОЛОЖ ИСПИТ
ОФИЦИРСКИМ
ЗА 1901 ГОД.

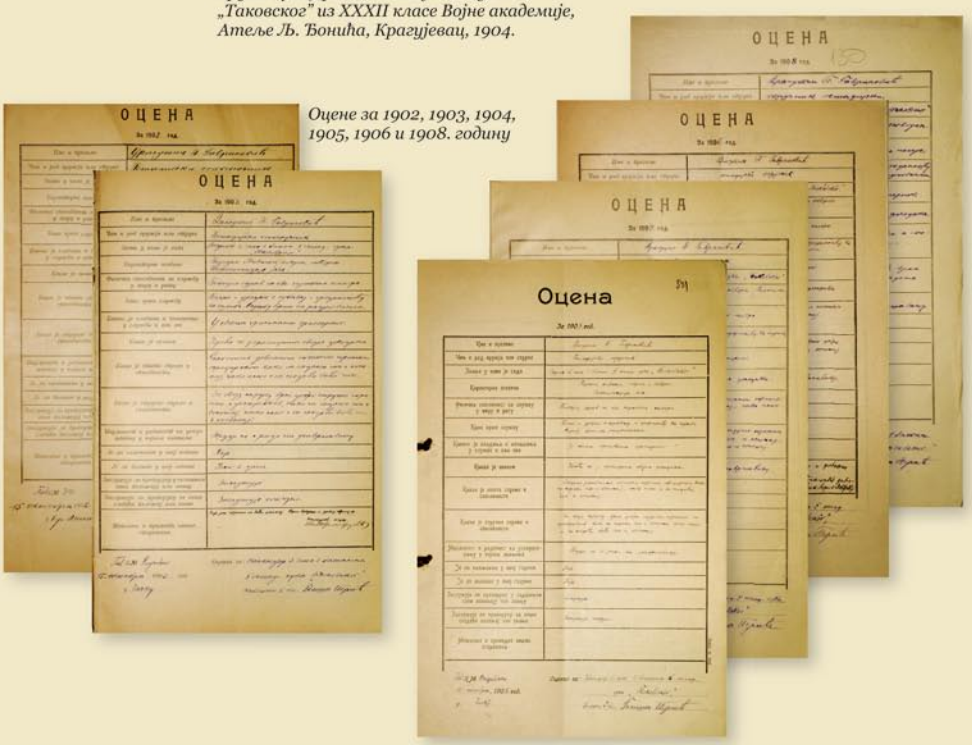

ОЦЕНА

ОЦЕНА

ОЦЕНА

ОЦЕНА

ОЦЕНА

Оцена

Оцене за 1902, 1903, 1904, 1905, 1906 и 1908. годину

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

На водничку дужност у Горњи Милановац упућено је осам потпоручника из XXXII класе Војне академије

Потпис поручника Гавриловића у књизи В. Карића Србија : опис земље, народа и државе, Београд, 1887.

Поручник Драгутин Гавриловић је 1907. године био члан управног одбора Официрске читаонице у Чачку

Споменица избора за краља Петра I Карађорђевића, Радионица Ј. К. Кристлбауера, Беч, 1903.

Указ о унапређењу у чин пешадијског поручника, Београд, 29. јун 1905. године

Указ о одликовању Медаљом за војничке врлине, Београд, 30. новембар 1908.

Медаља за војничке врлине, Радионица А. Бертран, Париз, 1908.

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

Полазници Пешадијске школе гађања, Рипањ, 1910.

Група официра на полигону Пешадијске школе гађања у Рипњу, 1910.

Податке о служби у кадру у војничкој исправи Михаила Смиљанића уписао је капетан Драгутин Гавриловић, 1910.

СЛУЖБЕНИ ВОЈНИ ЛИСТ

ОРГАН И ИЗДАЊЕ ВОЈНОГ МИНИСТАРСТВА

Год. III. Београд 27. фебруара 1910. год. 9. Број

Решењима Министра Војног:

ПРОПИСИ, НАРЕЂЕЊА и ОБЈАШЊЕЊА.

НАРЕЂЕЊЕ.

Министар војни је одредио капетана Драгутина Гавриловића за слушаоца Пешадијске школе гађања, Београд, 6. фебруар 1910. године

Н. МУЗЕЈ
Н. Бр. 416/1980
ЧАЧАК

СЛУЖБЕНИ ВОЈНИ ЛИ

ОРГАН И ИЗДАЊЕ ВОЈНОГ МИНИС

Год. III. Београд 9. јануара 1910. год.

ПРОИЗВОДСТВА, ПОСТАВЉЕЊА И НАЈВ

ПЕТАР I

Указ о унапређењу у чин капетана, Београд, 1. јануар 1910. године.

ОЦЕНА

ОЦЕНА

Оцене за 1909. и 1910. годину

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Честитке Дари и Драгутину Гавриловићу на дан венчања, 28. октобар 1907. године

Честитка XXXII класе за венчање Дари и Драгутину Гавриловићу, 1907.

Даринка Белопавловић и поручник Драгутин Гавриловић, 1907.

Венчана слика Даринке и Драгутина Гавриловића, 1907.

Даринка Белопавловић

На Светосавском балу 1906. године у хотелу „Крен" поручник Драгутин Гавриловић загледао се у лепу Дару, ћерку проте Велимира Белопавловића. Виђали су се на забавама и раније, али ова је донела искрене симпатије, са обе стране, и млади поручник је запросио девојчину руку. Венчали су се 28. октобра 1907. године. Поред службе у трупи, Драгутин Гавриловић се посвећује и породици. Имали су петоро деце: Милицу (1908), Љубицу (1910), Драгоша (1912), Даницу (1914) и Емилију (1921). Син Драгош је завршио Вишу школу Војне академије, а кћерке стекле високо образовање на Универзитету у Београду.

Огледало, почетак XX века

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Балкански ратови затекли су капетана Драгутина Гавриловића у Шумадијској дивизији I позива на дужности командира 1. чете 3. батаљона X пешадијског пука. У рату против Турске 1912. године његов пук водио је неколико мањих борби наступајући преко Косова ка Призрену, па преко албанских планина излази на Јадранско море. У Другом балканском рату, у бици на Брегалници јуна 1913. учествовао је у борбама на Дренку и Рајчанском Риду. Почетком јула истакао се у борбама на Власини. „За показану и осведочену храброст на бојишту" у овом рату Гавриловић је одликован Златном медаљом за храброст и унапређен у чин мајора. Због избијања албанске побуне, X пук је после рата са Бугарском остао на Косову.

СЛУЖБЕНИ
ВОЈНИ ЛИ
ОРГАН И ИЗДАЊЕ ВОЈНОГ МИНИСТА
Год. III. Београд 2. новембра 1913. год.
ПРОИЗВОДСТВА, ПОСТАВЉЕЊА И НАЈВИШ
ПЕТАР I
ПЕТАР I
ПЕТАР I

Указ о унапређењу у чин пешадијског мајора за ратне заслуге, Београд, 31. октобар 1913. године.

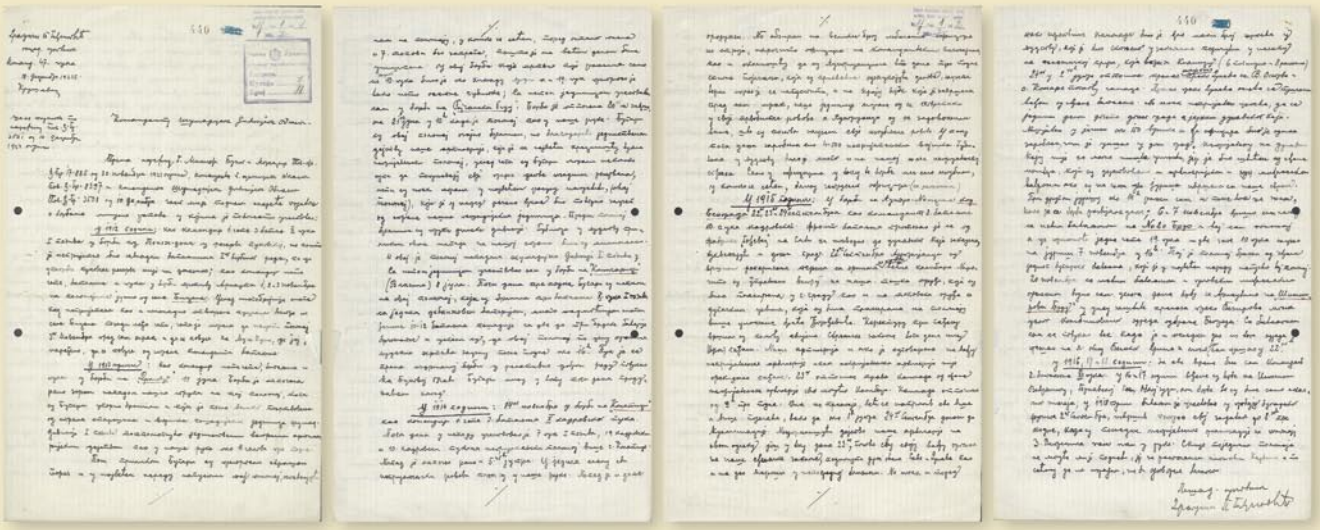

Извештај пуковника Драгутина Гавриловића о учешћу у ратовима од 1912. до 1918. године

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

СЛУЖБЕНИ
ВОЈНИ ЛИСТ
ОРГАН И ИЗДАЊЕ ВОЈНОГ МИНИСТАРСТВА

НАРЕДБА

ПЕТАР I

Указ о унапређењу у чин пешадијског капетана I класе, Скопље, 20. новембар 1920. године

СЛУЖБЕНИ
ВОЈНИ ЛИСТ
ОРГАН И ИЗДАЊЕ ВОЈНОГ МИНИСТАРСТВА

НАЈВИША РЕШЕЊА

ПЕТАР I

Указ о одликовању Златном медаљом за храброст, Београд, 30. новембар 1913.

Споменица на рат 1912. године, Радионица браће Игенин, Локл

Споменица на рат 1913. године, Радионица браће Игенин, Локл

Мајор Драгутин Гавриловић са војницима X пука поред Везировог моста

Златна медаља за храброст, Радионица браће Игенин, Локл, 1913.

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

Официри X кадровског пука у Београду, 1915. године

Мајор Драгутин Гавриловић је славу националног јунака стекао у Првом светском рату. Са X кадровским пуком учествовао је крајем септембра 1914, приликом преласка преко Саве, у борбама на Бежанијској коси. Од 1. октобра био је у саставу Обреновачког одреда. У Колубарској бици Гавриловић је храбро командовао четом и батаљоном на Конатици и био рањен. „За осведочену храброст на бојном пољу" одликован је Орденом Карађорђеве звезде са мачевима IV реда. О њему је потпуковник Михаило Милићевић 1914. године записао да службу врши „из сопствених побуда и са јаком вољом, увек тачно и корисно", да на садашњем положају заслужује препоруку, а да за виши следећи положај препоруку „заслужује потпуно." Пошто су претпостављене старешине оциниле да општу и стручну спрему има и за већи чин и положај, предложен је да за ратне заслуге буде унапређен у чин потпуковника.

СЛУЖБЕ ВОЈНИ

ОРГАН И ИЗДАЊЕ ВОЈНОЕ

Година 35 Нис, 4. јуна 1915

ПРОИЗВОДСТ

ПЕТРА I

АЛЕКСАНДАР НАЈЕЂЕНИЈИ ПРОТИВА

Указ о одликовању Орденом Карађорђеве звезде са мачевима IV реда, Крагујевац, 31. мај 1915.

Орден Карађорђеве звезде са мачевима IV реда, Радионица браће Игенин, Локл, додељен 1915. године

ОЦЕНА

Оцена за 1914. годину

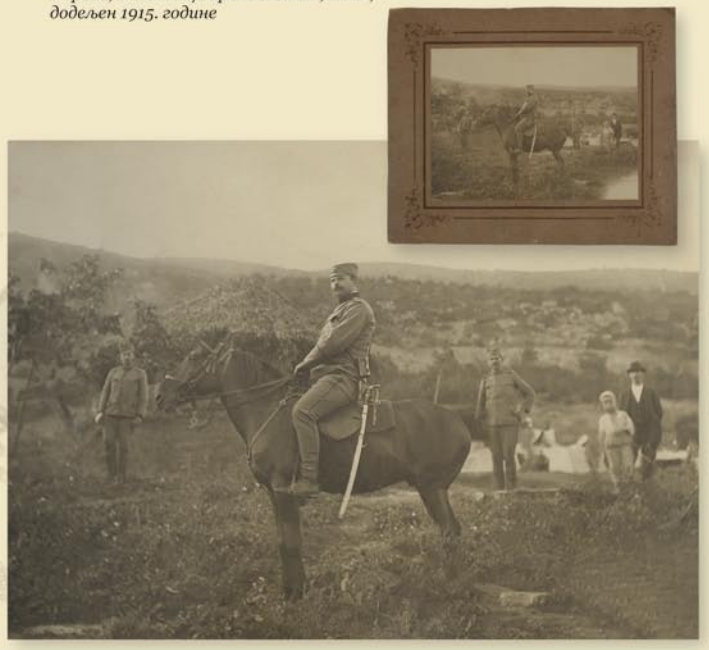

Мајор Драгутин Гавриловић на коњу

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Прилазница и ровови на положају X кадровског пука на Сави, 1915.

Улазак у ровове на Сави војника 1. чете 2. батаљона X кадровског пука, 1915.

Потпоручник Ђорђе Рош прима рапорт на положају 1. чете 2. батаљона X кадровског пука на обали Саве код пристаништа, Београд, 1915. године

Обука војника X кадровског пука на Бањици са заробљеним тешким митраљезима „Шварцлозе", 1915.

Потпоручник Ђорђе Рош

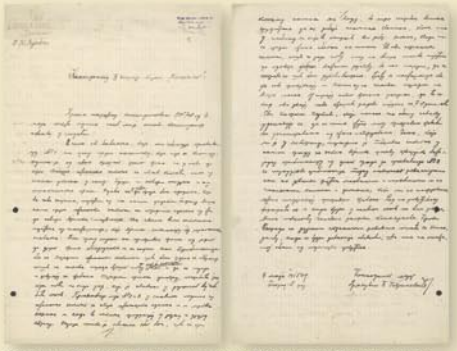

Извештај мајора Драгутина Гавриловића о стању на положају 2. батаљона X кадровског пука, 7. мај 1915.

Прва чета 2. батаљона X кадровског пука у прихватници на Сави, 1915.

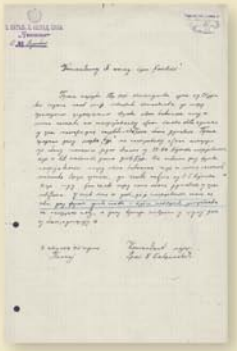

Извештај мајора Драгутина Гавриловића о непријатељу на левој обали Дунава, 4. август 1915.

Орден Белог орла са мачевима III реда, Радионица А. Бертран, Париз, 1920.

Указ о одликовању Орденом Белог орла са мачевима III реда, Београд, 17. јануар 1920.

Мајор Драгутин Гавриловић је почетком 1915. постављен за команданта 2. батаљона X кадровског пука. Као командант потпорнице у градском пододсеку руководио је израдом и утврђивањем предње одбрамбене линије. Под његовом командом батаљон је 7. октобра 1915. водио упорну борбу против Аустријанаца у Доњем граду Београдске тврђаве и на Дунавском кеју. Добро заклоњен од артиљеријског дејства у рововима на железничкој прузи и на дунавској обали, дочекао је пушчаном ватром и ручним бомбама први ешелон 9. брдске бригаде 59. пешадијске дивизије. Получета 3. батаљона 74. пешадијског пука претрпела је велике губитке. Река је носила олупине чамаца и остатке људства, а преосталих 150 војника и два официра заробљени су по уласку у Доњи град. Док је трајала борба са њима и једном и по четом 4. батаљона 84. пука на Јалији, на њен источни део и Дунавски кеј искрцао се 4. батаљон 87. пука. Пошто је савладао предстражу, изашао је кроз разређен распоред бранилаца на насип железничке пруге. Шест српских чета бранило је овај положај од 16 аустроугарских, превезених на десну обалу Дунава под окриљем ноћи. Српска артиљерија је онемогућила даље превожење, а градском пододсеку упућена су као помоћ два батаљона пешадије. У неколико енергичних противнапада спречено је наступање непријатеља према најближим градским улицама, преотет део железничког насипа, а Аустријанци притешњени уз обалу реке. Око 14 сати и 30 минута мајор Драгутин Гавриловић командовао је, са сабљом у руци, полазак у јуриш војницима три вода 2. батаљона и два вода 3. батаљона X кадровског пука, делова Сремског добровољачког одреда и одреда жандарма:

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

„Војници! Тачно у три часа непријатељ се има разбити вашим силним јуришом, разнети вашим бомбама и бајонетима. Образ Београда, наше престонице, има да буде светао.

Војници! Јунаци! Врховна команда избрисала је наш пук из бројног стања. Наш пук је жртвован за част Београда и Отаџбине... Ви немате да се бринете за ваше животе, који више не постоје... Зато напред, у славу! За Краља и Отаџбину! Живео Краљ! Живео Београд!"

У првом тренутку изгледало је да ће јуриш на непријатељске положаје на железничкој прузи у продужетку Кнез-Михаиловог венца успети, али тада су се појавили аустроугарски монитори, ефикасно помажући своју пешадију. „При другом јуришу око 14 часова рањен сам" – записао је Гавриловић – „и после тога не знам како се борба развијала даље." Командант Комбинованог одреда добио је о овом догађају следећи извештај: „Неиздржива је ватра монитора, који дејствују бочно борбеном поретку. При јуришу рањен је у врат командант 2. батаљона X пука кадр. мајор Драгутин П. Гавриловић. Артиљерија са града не дејствује, јер је демонтована."

Рањеног мајора су из импровизованог завојишта упутили истог дана возом за Чачак. У војној болници је оперисан и задржан на лечењу. После три недеље прекинуо је боловање и вратио се на фронт. Указом од 14. октобра 1915. године Драгутин Гавриловић је унапређен у чин потпуковника. За време одступања учествовао је у борбама на Рековцу, Новом Брду и Шимшировом брду. За заслуге у току 1915. године одликован је Орденом Белог орла са мачевима III реда.

Десети кадровски пук је у току повлачења кроз Албанију водио врло тешке борбе. Последњи остаци овог храброг пука изашли су на приморје и из Драча упућени на опоравак у Тунис, где се у марту 1916. године завршио његов ратни пут. Потпуковник Гавриловић распоређен је за команданта 1. батаљона X комбинованог пука.

Мајор Драгутин Гавриловић, 1915.

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

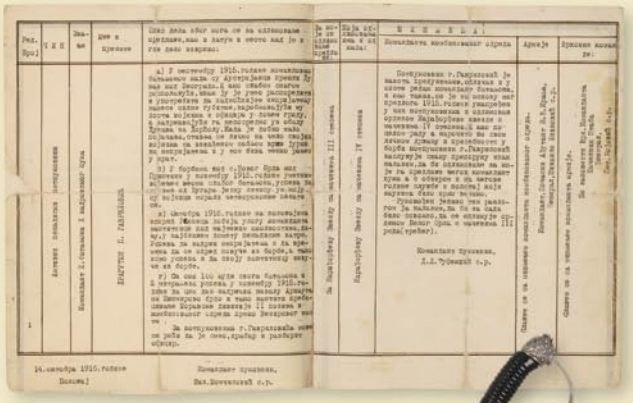

Предлог за одликовање потпуковника Драгутина Гавриловића Орденом Карађорђеве звезде са мачевима III реда, 1916 (препис)

Потпуковник Драгутин Гавриловић, Атеље Lang Karoly, 1919. (са рамом)

Орден Карађорђеве звезде са мачевима IV реда, Радионица А. Бертран, Париз, 1915, окрзнут зрном у херојској одбрани Београда

О командантском раду мајора Гавриловића у оцени за 1915. годину дати су следећи подаци: „Карактерне особине: Озбиљан, разборит, пун иницијативе. Храбар, ванредно дисциплинован. Интелигентан официр. [...] Како врши службу: Најсавесније и до самопрегоревања. [...] Какве је војничке способности и наклоности показао у току рата: Одличан командант батаљона. [...] Какве је опште спреме и способности: Врло добре. Какве је стручне спреме и способности: Одличне. [...] Је ли одликован, којим одличјем и за каква дела или предложен: Одликован Карађорђевом звездом са мачевима IV реда, а предложен за III ред. [...] Заслужује ли препоруку у садашњем положају или звању: Потпуно заслужује. Заслужује ли препоруку за виши следећи положај или звање: Заслужује." Командант Комбинованог одреда био је истог мишљења: „У свему се слажем са овом оценом. Потпуковник Гавриловић је одличан командант батаљона и заслужује сваку препоруку."

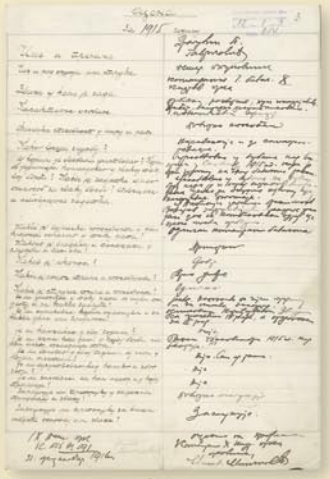

Оцена за 1915. годину

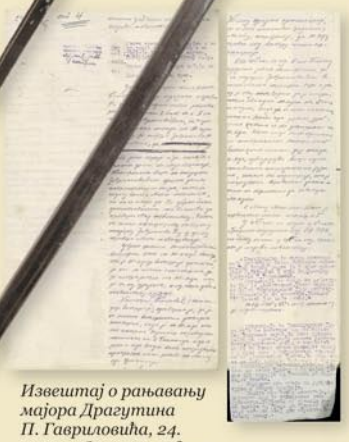

Извештај о рањавању мајора Драгутина П. Гавриловића, 24. септембар 1915. године

Сабља пуковника Драгутина Гавриловића

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

У Бизерти је потпуковник Драгутин Гавриловић командовао 1. батаљоном X комбинованог пука. У пролеће 1916. године упућен је у штаб II армије, пошто је овај пук расформиран и превезен у Солун за попуну јединица. Од јуна 1916. налазио се на дужности команданта 1. батаљона XII пука. Под његовом командом батаљон је водио успешне борбе на јужним падинама Ветерника. За постигнуте резултате, почетком октобра у борби на Трнавској коси, у саставу Дринске дивизије, похваљен је наредбом команданта III армије генерала Милоша Васића, пошто је успео „да задржи заузети положај и после снажних противнапада непријатељских. [...] Целокупним својим командантским радом дао је доказа потпуно спремног, енергичног, храброг и умешног команданта, јер је са својом јединицом само успехе имао." На предлог команданта пука одликован је Орденом Белог орла са мачевима V реда.

Од јануара 1917. године Гавриловић је командовао побочницом на Соколу. У пролећној офензиви као командант 2. батаљона учествовао је у нападу на Облу Чуку. За заслуге на Солунском фронту пуковник Војислав Поповић предложио је Драгутина Гавриловића за унапређење у чин пуковника. У образложењу је оцењен као „умешан у свим приликама и моментима борбе, лично храбар, у служби истрајан."

Потпуковник Драгутин Гавриловић са групом официра, 1917-1918.

Потпуковник Драгутин Гавриловић осматра непријатељски положај, 1917-1918.

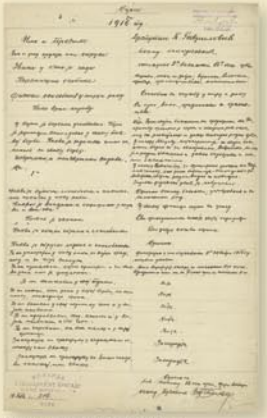

Оцена за 1916. годину

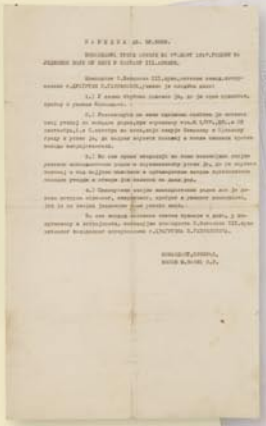

Похвална наредба Ађ. Бр. 9809 команданта III армије за 27. март 1917. године (препис)

Потпуковник Драгутин Гавриловић у биваку 2. батаљона XII пука, 1917-1918.

Указ о одликовању Орденом Белог орла са мачевима V реда, Солун, 14. јануар 1918. године

Повеља Ордена Белог орла са мачевима V реда, Канцеларија ордена, Београд, 1926.

Орден Белог орла са мачевима V реда, Радионица А. Бертран, Париз, 1918.

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

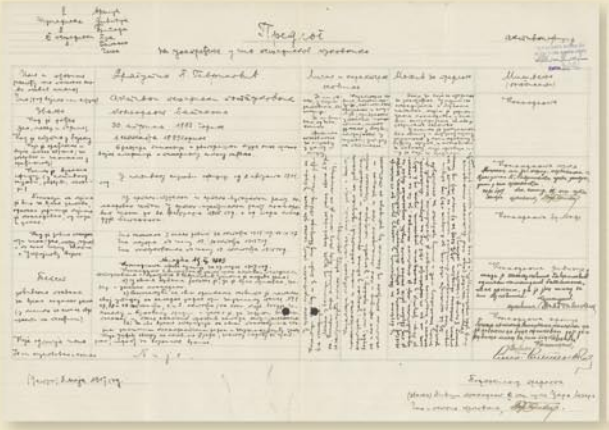

Предлог за унапређење у чин пуковника, 1917.

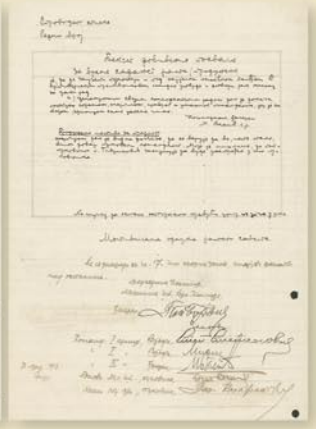

План препада јуришне чете XII пешадијског пука, 27. мај 1918. године

Обука Јуришног батаљона Шумадијске дивизије, 1917-1918.

Обука Јуришног батаљона Шумадијске дивизије, 1917-1918.

У лето 1917. приступило се формирању јуришних јединица у српској војсци. Потпуковник Гавриловић је у Француском центру у Лерину завршио Официрски курс у вођењу јуришних јединица. У Шумадијској дивизији примио је команду над јуришним батаљоном. Под његовим руководством текла је обука у другој половини године. „Као наставник Јуришног батаљона одушевљавао је и соколио војнике да истрају до краја у својим дужностима", уносећи у обуку спортску страну борбе. Иако је највећи део времена проводио ван свог батаљона, заступник команданта XII пука био је задовољан његовим радом. „Дужност врши савесно, са разумевањем и тачно. Његовом солидном војничком спремом стекао је у команди љубав и поверење потчињених му. Његова преданост послу и јака воља натерала је потчињене на тачност у вршењу службе и одржавање примерног реда у команди. [...] Брижљиво утиче на васпитање својих потчињених. Његово свесрдно старешинско старање осећа се код његових јединица и војника. Праведно је строг и одмерено енергичан." У априлу 1918. године био је на курсу за обуку у руковању разним оруђима у француском центру у Флорину. У другој половини месеца јуришне чете X и XI пука извеле су успешне препаде на бугарске положаје, а акцију XII пука осујетила је предострожност непријатеља.

Оцене за 1917. годину

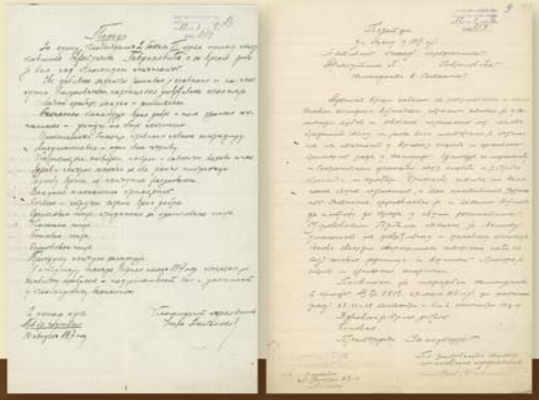

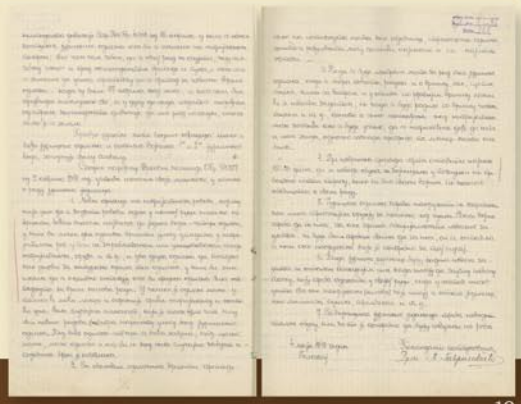

Мишљење потпуковника Драгутина Гавриловића о раду јуришних јединица, 4. мај 1918. године

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

15. септембра 1918. године XII пешадијски пук „Цар Лазар” извршио је пробој бугарског фронта на одсеку Шумадијске дивизије. Терен којим је 2. батаљон нападао Западни Ветерник сматран је готово непролазним. Јуришна чета, стављена под команду потпуковника Гавриловића, заузела је у једном налету непријатељске истакнуте тачке, али није могла напредовати даље, док артиљерија не пренесе ватру на следеће положаје. Нешто пре 7 сати батаљон је изашао на гребен Западног Ветерника. По изласку на Белу Земљу једна чета је заузела коту 1570. Пошто је овим доведен у питање опстанак непријатеља на јужној падини Западног Ветерника, од X пука тражено је „да форсирано креће напред пошто се делови потпуковника Гавриловића налазе на коти 1570 и шетају по самом гребену са рукама на леђима, без икакве опрезе. [...] То ваше стајање укочило је цео рад.” Ову ситуацију разрешили су делови 2. батаљона, упућени у позадину непријатеља пред одредом потпуковника Драгољуба Арсенијевића.

Наступање је настављено према гребену који се од Слоновог Ува спушта ка Источном Ветернику, тако да су неки делови 32. бугарског пука остали у позадини или бочно од 2. батаљона. Под Гавриловићевом командом батаљон је око 10 сати и 30 минута изашао на овај положај. Две чете су учествовале у заузимању Западне Рудине. После ове смеле акције могло се очекивати сваког тренутка сламање бугарског отпора на Источном Ветернику. Ефикасним нападом две чете 2. батаљона у позадину Голе Рудине онемогућена је непријатељска одбрана и одступање са Источног и Јужног Ветерника. Бугарске војнике, који су се око 15 сати дали у бекство, заробио је XI пук.

У релацији за 15. септембар међу официрима који су се истакли командантским радом, поменуто је и име Драгутина Гавриловића. Он је „у овом нападу показао своју урођену иницијативу и храброст, наступајући у првом борбеном реду, излажући се лично и доприносећи подизању морала и енергије код свога батаљона.” За успешно командовање у пробоју Солунског фронта похваљен је наредбом команданта II армије и одликован Орденом Белог орла са мачевима IV реда. Војвода Степа Степановић је у свом предлогу да потпуковник Гавриловић буде одликован француским Ратним крстом нагласио да се ради о врло храбром официру.

Дванаести пук се после пробоја кретао као дивизијска резерва. Из Београда је послат у Банат у састав Моравске дивизије. Гавриловић је био извесно време командант места Нови Сегедин, а затим Вршца и Велике Кикинде. Почетком августа 1919. године пук је упућен у састав III армије у Македонију.

Група официра Шумадијске дивизије

Други батаљон XII пука на маршу за Бугарима после пробоја Солунског фронта, септембар1918. године

СЛУЖБЕНИ
ВОЈНИ ЛИСТ
ОРГАН И ИЗДАЊЕ МИНИСТАРСТВА ВОЈНОГА И МОРНАРИЦЕ

ПРОИЗВОДСТВА

ОДЛИКОВАЊА

Указ о одликовању Орденом Белог орла са мачевима IV реда, Београд, 1. децембар 1920.

Споменица на рат 1914-1918, Радионица браће Игенин, Локл

Орден Белог орла са мачевима IV реда, Радионица А. Бертран, Париз, 1920.

Албанска споменица, 1920, Радионица браће Игенин, Локл

Ешарпа

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Официри XII пука „Цар Лазар" уочи пробоја Солунског фронта, септембар 1918.

Пролазак батаљона потпуковника Гавриловића кроз Скопље, 1918.

Други батаљон XII пука на заузетим бугарским положајима, септембар 1918.

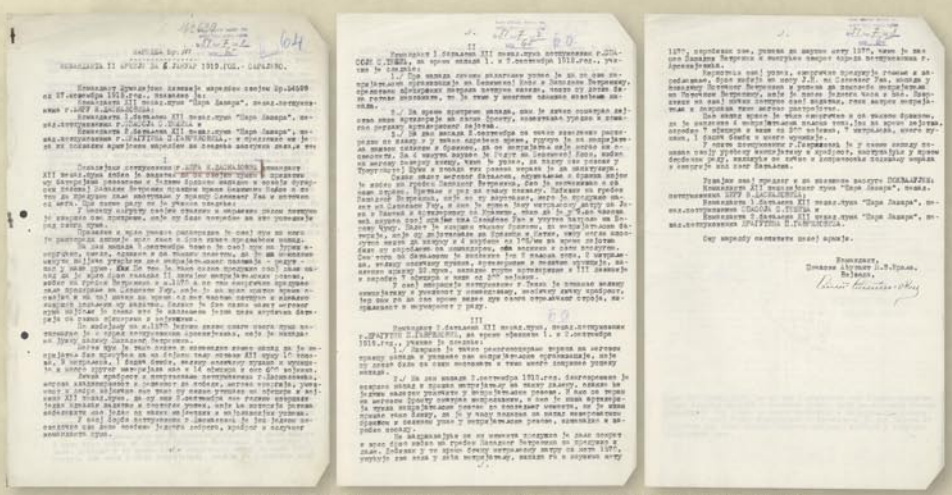

Похвална наредба команданта II армије бр. 101, Сарајево, 6. јануар 1919. године

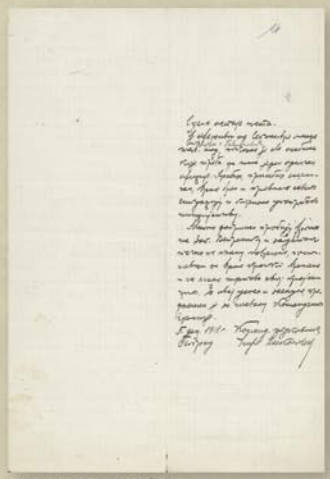

Оцена за 1918. годину

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Породице Драгутина Гавриловића и Велимира Белопавловића, Чачак, 1920.

Посета ратних другова породици Гавриловић у Крушевцу

Породица пуковника Драгутина Гавриловића

Орден Карађорђеве звезде IV реда, Радионица А. Бертран, Париз, 1922.

Његово Величанство

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи народној

КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Драгутину П. Гавриловићу

Краљевском ордену

Краља Петра Првог Ослободиоца

Александар с.р.

Канцелар Краљевских ордена дао на Пантеон

СЛУЖБЕНИ

ВОЈНИ ЛИСТ

ОРГАН И ИЗДАЊЕ МИНИСТАРСТВА ВОЈНОГА И МОРНАРИЦЕ

ПРОИЗВОДСТВА, ПОСТАВЉЕЊА и НАЈВИША РЕШЕЊА.

АЛЕКСАНДАР ПРВИ

Указ о одликовању Орденом Карађорђеве звезде IV реда, Куманово, 24. октобар 1922. године

Повеља Орден Карађорђеве звезде IV реда, Канцеларија ордена, Београд, 1925. године

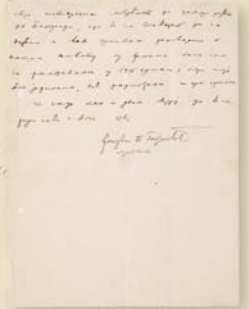

Писмо пуковника Драгутина Гавриловића капетану Ђорђу Рошу, Крушевац, 8. јун 1929.

Визит-карта пуковника Драгутина Гавриловића, 1929.

Конзул Ђорђе Рош

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Потпуковник Драгутин Гавриловић је после демобилизације примио дужност команданта 47. пешадијског пука. Из тог времена остала је забелешка: „Службу врши похвално, препоруку заслужује.” У чин пуковника унапређен је 14. октобра 1920. године. Командант Моравске дивизијске области пуковник Душан Поповић у годишњој оцени пише да је „пуковник Гавриловић за ово релативно кратко време, а нарочито као командант пука, потпуно оправдао похвалне оцене ранијих година. За релативно кратко време успео је да уочљиво поправи стање у пуку уопште, које по доласку у Ниш није било повољно, јер је пук као новоформирани у многоме оскудевао и стање му ни материјално ни морално још није било повољно.” До 1924. са пуком је у неколико наврата упућиван на територију III армијске области против качака и комита, који су упадали преко границе са територије Албаније и Бугарске. Пук је успешно савлађивао редовну наставу, „био примеран у сваком погледу, похваљиван и истицан за углед како од претпостављених старешина тако и од инспектора пешадије.” Његов командант одликован је Орденом Карађорђеве звезде IV реда поводом десетогодишњице Кумановске битке и Орденом Светог Саве IV реда „за најбоље изведену обуку војника у наставној 1925/26. години.”

Пуковник Драгутин Гавриловић са официрима 47. пешадијског пука

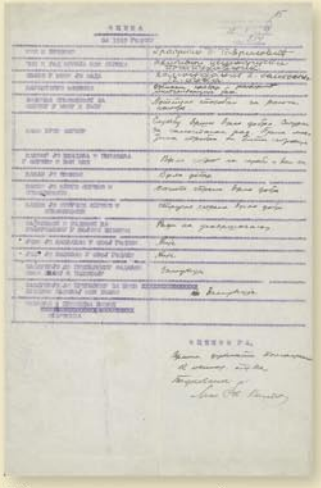

Годишња оцена за 1919. годину

Слава 47. пешадијског пука у Царевом Селу, 1922.

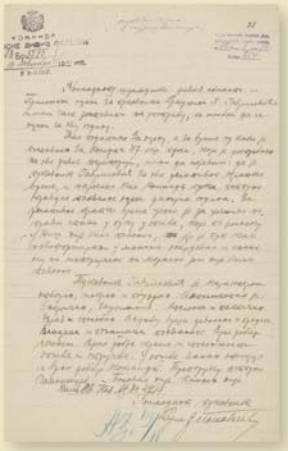

Годишња оцена за 1920. годину

Гуслар Петар Перуновић у посети 47. пешадијском пуку у Крушевцу, 1921.

СЛУЖБЕНИ
ВОЈНИ ЛИСТ
ОРГАН И ИЗДАЊЕ МИНИСТАРСТВА ВОЈНОГА И МОРНАРИЦЕ

ПРОИЗВОДСТВА, ПОСТАВЉАЊА И ПОВЕРАВАЊА ВОЈНИХ ЛИЦА

ПЕТРА I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉОМ НАРОДНОМ
Краљ Срба, Хрвата и Словенаца

АЛЕКСАНДАР НАЈСЕЊИЈИ ПРЕСТОЛА

Указ о постављењу за команданта 47. пешадијског пука, Београд, 12. август 1920. године

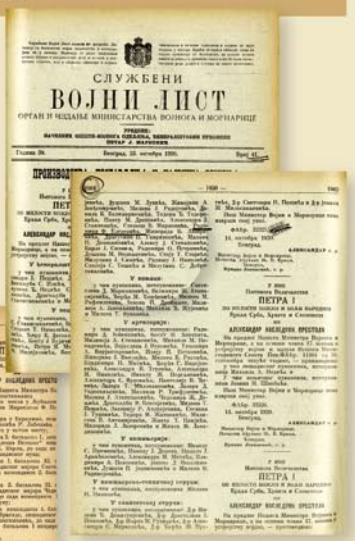

СЛУЖБЕНИ
ВОЈНИ ЛИСТ
ОРГАН И ИЗДАЊЕ МИНИСТАРСТВА ВОЈНОГА И МОРНАРИЦЕ

ПЕТРА I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉОМ НАРОДНОМ
Краљ Срба, Хрвата и Словенаца

АЛЕКСАНДАР НАЈСЕЊИЈИ ПРЕСТОЛА

Указ о унапређењу у чин пешадијског пуковника, Београд, 14 октобар 1920.

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Каријера пуковника Драгутина Гавриловића није добила очекивани завршетак. После завршеног вишег курса Пешадијске официрске школе 1926. године, позван је на командантско путовање за чин бригадног генерала. Оцена испитне комисије није му дала право на унапређење.

Видовдански указ следеће године изазвао је велико изненађење у V армијској области. Генерал Добросав Миленковић, командант Шумадијске дивизијске области, тим поводом је 1928. писао: „Пуковник г. Гавриловић је познати командант и старешина још од 1912. год., од када је, па све до краја рата, непрекидно вршио службу у борачким јединицама прво као командир чете, а затим командант батаљона. За све ово време, а нарочито у пробоју Солунског фронта, где је, као командант јуришног батаљона Шумадијске дивизије први прешао преко непријатељских препрека и ровова и избио на Западни Ветерник, пуковник г. Гавриловић је непрекидно бивао истицан, похваљиван и одликован највишим нашим одличјима. И када се данас дају високи положаји и чинови и оним официрима, који су врло мало или нимало дали од себе у последњим нашим ратовима, случај пуковника г. Гавриловића утолико више пада у очи. Када се још има у виду и то, да су многи официри после завршених ратова, у којима су дали врло мало, дошли до највећих чинова служећи ван трупе, по канцеларијама, онда случај пуковника г. Гавриловића, који и после ратова све до данас непрекидно командује успешно пуком више од осам година, заслужује нарочиту пажњу."

Командант V армијске области генерал Божидар Терзић био је сагласан са командантом дивизије. „Не уради ли се ма шта за ове официре, онда ћемо врло брзо изгубити наше најбоље ратне команданте поуздане и пуне ратног искуства, да би предали команде другим, можда боље срећне на испитима, који своју праву вредност тек имају да покажу, а тај прави испит често пута може да буде веома неповољан, не само за тог команданта, већ и по целу јединицу којом командује." Ово мишљење нашло је своју потврду у догађајима следећих година, а потпуно се обистинило када је почео Други светски рат.

Пуковник Драгутин Гавриловић

Група генерала и виших официра, Калиновик, 1927.

СЛУЖБЕНИ
ВОЈНИ ЛИС
ОРГАН И ИЗДАЊЕ МИНИСТАРСТВА ВОЈСКЕ И
МИЛОРАД В. ПЕТРОВИЋ
Број 45 Београд, 6. септембар 1926.
ЧЕСТИТКЕ:
Његовом Величанству Краљу Александру

ОДЛИКОВАЊА.
АЛЕКСАНДАР ПРВИ
по милости божјој и вољи народној
Краљ Срба, Хрвата и Словенаца

Указ о одликовању Орденом Светог Саве IV реда, Београд, 6. септембар 1926. године

Орден Светог Саве IV реда, Радионица браће Игенин, Локл, 1926.

Молба за поновно командантско путовање пуковника Драгутина Гавриловића, 1928-1929. (препис)

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

ДИПЛОМА

Одбор Општине Града Крушевца у седници одржој од 7 тек. м-ца изабрао је за почасног грађанина града Крушевца пешад. пуковника г. Драгутина Гавриловића, Команданта 47 пешад. пука у Крушевцу, и у знак захвалности за његов десето-годишњи рад на културном и хуманом пољу за добро свега града издаје му ову диплому.

Бр: 2507
17. Маја 1930 год
Крушевац

Председник
Ђелевић

Одборници

Диплома почасног грађанина града Крушевца, Крушевац, 1930.

Пуковник Драгутин Гавриловић као краљев изасланик на коњичким тркама у Чачку, 1927.

Ретка али заслужена признања

Ретка али заслужена признања. Г. Гавриловић почасни грађанин Крушевца, Крушевачки гласник, бр. 140, Крушевац, 18. мај 1930.

Група официра и грађана Крушевца

Свечани испраћај пуковника Д. Гавриловића, Крушевачки гласник, мај 1930.

СТРЕЉАЧКИ САВЕЗ

КРАЉЕВИНЕ СРБА ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА

ДИПЛОМА

Диплома Стрељачког савеза, Београд, 1930.

Десетогодишњи боравак пуковника Драгутина Гавриловића у Крушевцу завршио се 1930. године. Крушевац га је топло примио и односио се према њему са пуно поштовања. Његовој богатој традицији пристајало је име хероја Првог светског рата. Гавриловић је са своје стране показивао пуно разумевања за жеље и интересовања својих суграђана. Био је председник Соколског друштва. Под његовим руководством учествовали су на великим приредбама 1922. у Љубљани, на жупском слету у Крагујевцу и 1924. у Сарајеву. Стрељачка дружина „Обилић" обновила је свој рад 1926. и на оснивачкој скупштини за првог председника изабрала пуковника Драгутина Гавриловића. Од тада је његово име нераздвојно везано за развој стрељачког спорта у Крушевцу. Радио је и у Аеро-клубу и Окружном одбору Црвеног крста.

Првог маја 1930. године објављен је указ којим се пуковник Драгутин Гавриловић премешта на нову дужност у Београд. Крушевац се са пажњом и захвалношћу опростио од свог команданта 47. пешадијског пука. На седници одржаној 7. маја Одбор општине града Крушевца прогласио га је за почасног грађанина „у знак захвалности за његов десетогодишњи рад на културном и хуманом пољу." Соколско друштво га је изабрало за свог почасног члана. Стрељачка дружина „Обилић" одлучила је да у част свог оснивача и дугогодишњег председника приреди дводневну стрељачку утакмицу. Стрељачки савез Југославије му је доделио 26. маја 1930. диплому за велике стрељачке заслуге. На железничкој станици 27. маја испратили су га за Београд, сем званичних делегација, Занатска певачка дружина „Обилић" и велики број грађана. Крушевачка штампа је забележила да је „писак локомотиве одвео у престоницу тако вољеног човека, првог почасног грађанина града Крушевца, пуковника г. Гавриловића."

Прво наградно гађање Стрељачке дружине „Обилић" у Крушевцу, Крушевац, 1926.

Пехар са посветом: „Породици пуковника Драгутина П. Гавриловића официри и војници гарнизона Крушевац-Обилићево 1930. год."

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Пуковник Драгутин Гавриловић, Атеље С. Миљковић, Београд, четврта деценија XX века

Ознака за капу, 1934-1941.

Ђорђе Себ. Рош, На Дунавском кеју септембра 1915. год., Београд, 1931.

Бесплатна карта ЈДЖ Драгутина Гавриловића, носиоца Ордена Карађорђеве звезде са мачевима, Београд, 1939. године

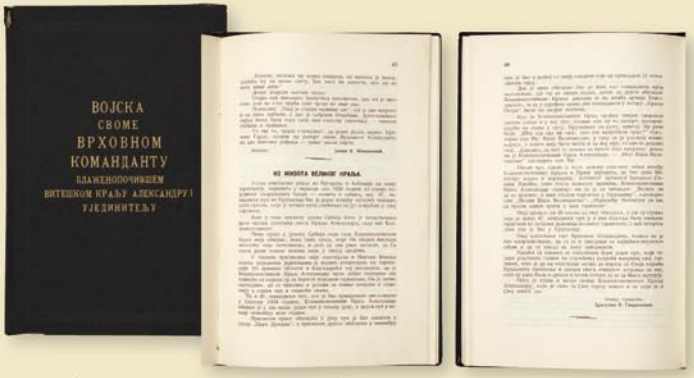

Пешад. пуковник Драгутин Гавриловић, Из живота великог краља, Војска своме врховном команданту блаженопочившем витешком краљу Александру I Ујединитељу, Београд, 1935.

Драгутин Гавриловић је као шеф Административног одсека саставио упутство за службена путовања за иностранство и по иностранству 1938.

Картон личних и службених података пешадијског пуковника Драгутина Гавриловића, Београд, 1931-1939.

Печат са иницијалима Д.П.Г., четврта деценија XX века.

Драгутин Гавриловић

мајор са чином пуковника

Пуковник Драгутин Гавриловић

Деценију пред рат пуковник Драгутин Гавриловић провео је на дужности шефа Административног одсека Министарства војске и морнарице и професора Војне академије у Београду. Његов уџбеник „Војна администрација" доживео је више издања. Тридесетак наслова у библиографији врло лепо одсликавају његову личност при крају каријере, када су предавања у академији представљала предах од канцеларијских послова, а странице „Војничког гласника" биле једина могућност да део годинама стиганог искуства пренесе војницима. Присуствовао је прослави петнаестогодишњице херојске одбране Београда и тридесетпетогодишњице завршетка школовања XXXII класе Војне академије. За мирнодопске заслуге одликован је Орденом Југословенске круне IV и III реда. „Што се тиче ратних заслуга, оне су награђиване за време ратова. Од ратова је, међутим, протекло близу две деценије, па су хоризонти наших ратова све даљи и већ се губе у плавичастој магли."

СЛУЖБЕНИ
ВОЈНИ ЛИСТ
ОРГАН И ИЗДАЊЕ МИНИСТАРСТВА ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

УНАПРЕЂЕЊА ПОСТАВАЉА и НАЈВИЋА РЕШЕЊА

ПЕТРА II

Орден Југословенске круне III реда, Радионица браће Игенин, Локл, 1936.

Указ о одликовању орденом Југословенске круне III реда, Београд, 6. септембар 1936.

СЛУЖБЕНИ
ВОЈНИ ЛИСТ
ОРГАН И ИЗДАЊЕ МИНИСТАРСТВА ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

НАЈВИЋА РЕШЕЊА, УНАПРЕЂЕЊА и ОДЛИКОВАЊА.

АЛЕКСАНДАР ПРВИ

Указ о одликовању орденом Југословенске круне IV реда, Београд, 6. септембар 1930.

Орден Југословенске круне IV реда, Радионица браће Игенин, Локл, 1930.

У „Војничком гласнику" објављивала је своје преводе студент Емилија Гавриловић

ВОЈНИЧКИ ГЛАСНИК

Прилог пуковника Гавриловића у јубиларном броју „Војничког гласника" посвећен је Десетом кадровском пуку, 1940.

Споменица палим борцима Београда на Новом гробљу

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Споменица XXXII класе Војне академије, Београд, 1936.

Тридесетпетогодишњица XXXII класе Војне академије, Београд, 1936.

Потпоручник Драгош Гавриловић, Београд, 1931-35.

Двадесетогодишњица XXXII класе Војне академије, Београд, 1921.

Пуковник Драгутин Гавриловић са питомцима Војне академије

Академски знак поручника Драгоша Гавриловића, 1938.

Златна медаља за ревносну службу поручника Драгоша Гавриловића, Радионица браће Игенин, Локл, 1937.

Драгутин П. Гавриловић, Војна администрација, Београд, 1935.

Предавања наставника Војне академије пешадијског пуковника Драгутина П. Гавриловића из „Војне администрације" доживела су више издања

Драгутин Гавриловић мајор са чином пуковника

Пуковник Драгутин Гавриловић

Група заробљених официра у офлагу XIII Б, Нирнберг, 1942.

Писмо пуковника Драгутина Гавриловића Ђорђу Рошу, Нирнберг, 19. јул 1941. године

Лекарско уверење пуковника Драгутина Гавриловића, Нирнберг, 1945.

Пуковник Драгутин Гавриловић, Атеље Јозефина Трепше, Београд, 1945.

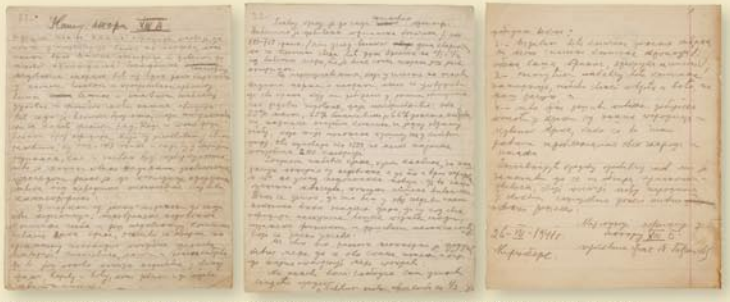

Белешке из Офлага XIII Б пуковника Драгутина Гавриловића, Нирнберг, 1941.

Писмо кћерки Милици Алексић

Објава Државне комисије за репатријацију пуковника Драгутина Гавриловића, Београд, 1945.

Породица Гавриловић је становала у Хартвиговој улици бр. 4 (двориште)

Пуковник Гавриловић учествовао је у Другом светском рату. Са Министарством војске и морнарице повукао се до Сарајева и код Алипашиног моста био заробљен 16. априла 1941. године. Одведен је у Офлаг XIII Б код Нирнберга. Као најстарији официр у логору, у лето 1941. борио се за поштовање Женевске конвенције о ратним заробљеницима. У новембру 1942. године учествовао је у прикупљању помоћи за руске војнике. Највећи део четворогодишњег заточеништва провео је у болничкој постељи. У ослобођену земљу вратио се тешко болестан.

Пуковник Драгутин Гавриловић стигао је у Југославију 1. јула 1945. године. Последње дане живота провео је у кругу породице, у Хартвиговој улици број 4. Изјутра 19. јула 1945. године позлило му је и после неколико тренутака умро је највећи јунак Београда. Два дана касније сахрањен је уз грађанске почасти у гробници својих рођака на београдском Новом гробљу. Те године одобрење за сахрану у заједничку гробницу бранилаца Београда није се могло добити, а пуковник ни на овом ни на оном свету није имао властите куће.

Опроштајни говор пуковника Александра Тодоровића на Новом гробљу, Београд, 21. јул 1945.

„Овде леже његове српске кости,
Он је љубио свој народ,
вјечна му памет!"
Гробница породица Павловић и Гавриловић на Новом гробљу у Београду, 1990. године

DRAGUTIN GAVRILOVIC

LE MAJOR AVEC GRADE DE COLONEL

Le colonel Dragutin Gavrilovic fut né le 12 mai 1882 à Cacak. Son père, Petar Gavrilovic, fut le supérieur du corps d' Abadgie. Il participa aux Guerres serbo-turques de 1876 à l'année 1878, mais il ne pourrait être dit qu'il laissa sa renommée de guerre à ses descendants. Le nom de l'ancienne et honorable famille Gavrilovic illustrera, un demi-siècle plus tard, un jeune homme en uniforme d'officier de l'armée serbe.

Dragutin Gavrilovic devint, après sa sixième classe de lycée achevée, cadet de la XXXIIème classe de l' Académie militaire. Au grade de sous-lieutenant d'infanterie, il fut présenté en 1901. Au devoir de sergent du Xème régiment "de Takovo" à Gornji Milanovac et à Cacak, il se montra comme un officier très capable. Il fut décoré de la Médaille pour les qualités militaires en 1908. Après son avancement au grade de capitaine en 1910, il termina l' École d'infanterie de tir à Belgrade. Durant la décennie suivante, il passa de commandeur de compagnie à commandant de régiment. L' époque entre 1910 et l'année 1920 représente la période la plus importante de sa carrière d'officier.

Aux Guerres balkaniques, il participa en tant que capitaine de Ière classe. Il commanda à la 1ère compagnie du 3ème bataillon du Xème régiment de Ier appel. En guerre contre la Turquie en 1912, ce régiment mena quelques moindres batailles en agissant par le Kosovo vers Prizren et, par les montagnes albanaises, déboucha sur la Mer Adriatique. À la Deuxième Guerre balkanique, il participa, en juillet 1913, à la bataille sur la Bregalnica (Drenak, Rajcanski rid) et aux combats sur la Vlasina. Pour sa bravoure manifestée et témoignée sur le champ de bataille dans cette guerre, Gavrilovic fut décoré de la Médaille d'or pour le courage et fut promu au grade de major. À cause du déclenchement de la Révolte albanaise, le Xème régiment resta, après la guerre avec la Bulgarie, au Kosovo.

Une renommée d'héros national fut acquise par le colonel Dragutin Gavrilovic lors de la Première Guerre mondiale. Le dixième régiment de cadre participa, dans la structure du Commandement de la défense de Belgrade lors de la traversée de la Sava fin septembre 1914, aux combats sur le versant de Bezanija. À partir du 1er octobre, il fut dans la structure du détachement d'Obrenovac. Lors de la bataille de Kolubara, Gavrilovic commanda bravement à la compagnie et au bataillon sur la Konatica et fut blessé. Pour ses mérites sur le champ de bataille, il fut décoré de l' Étoile de Karadjordje avec les épées de IVème rang et fut proposé pour une promotion au grade de lieutenant-colonel.

Le major Dragutin Gavrilovic fut en février 1915 nommé commandant du 2ème bataillon du Xème régiment de cadre. Durant l'accalmie sur la Sava et le Danube, le régiment se rétablit à Belgrade de ses grandes pertes, demeura à l'avant-poste et travailla sur la consolidation des positions.

Dans la défense héroïque de Belgrade, le 2ème bataillon défendit l'emplacement de la scierie de la Banque de débit jusqu'au commerce de Godjevcev sur la Sava. Sous le commandement du major Gavrilovic le 7 octobre 1915, il mena un combat obstiné contre les Autrichiens dans la Cité sous-jacente de la forteresse de Belgrade et sur le quai danubien. Bien abrité des actions de l'artillerie dans les tranchées sur la voie ferrée et sur la rive danubienne, il accueillit par feu de fusil et grenades à main le premier échelon de la 9ème brigade montagnarde de la 59ème division d'infanterie. La demi-compagnie du 3ème bataillon du 74ème régiment d'infanterie subit de grandes pertes. Le

fleuve charria les épaves de barques et les restes de la population, tandis que 150 soldats restants et deux officiers furent capturés après l'entrée dans la Cité sous-jacente. Pendant que le combat avec eux et une compagnie et demie du 4ème bataillon du 84ème régiment dura sur la Jalija, sur sa partie-est et sur le quai danubien débarqua le 4ème bataillon du 87ème régiment. Puisqu'il maîtrisa l'avant-garde, il sortit, à travers la disposition raréfiée des défenseurs, sur la chaussée de la voie ferrée. Six compagnies serbes défendirent cette position de 16 austro-hongroises, transportées sur la rive droite du Danube à l'ombre de la nuit. L' artillerie serbe empêcha tout transport suivant, et à la sous-section municipale furent acheminés en tant qu'aide deux bataillons d'infanterie. En plusieurs contre-attaques énergiques fut empêchée la survenue des ennemis vers les rues municipales les plus proches, la partie de la chaussée ferroviaire saisie, et les Autrichiens enserrés au bord du fleuve. Vers 14 heures et 30 minutes, le major Dragutin Gavrilovic commanda, avec un sabre à la main, le départ à l'assaut aux soldats de trois escouades du 2ème bataillon et de deux escouades du 3ème bataillon du Xème régiment de cadre, parties du détachement bénévole du Srem et de la compagnie des gendarmes:

"Soldats! À trois heures juste, l'ennemi devra être enfoncé par vos puissants assauts, détruit par vos bombes et vos baïonnettes. La dignité de Belgrade, notre capitale, elle va être lumineuse.

Soldats! Héros! Le commandement suprême a effacé notre régiment de l'état numérique. Notre régiment est sacrifié pour l'honneur de Belgrade et de la Patrie ... Vous n'avez pas à vous inquiéter pour vos existences, qui n'existent plus... Aussi, en avant pour la gloire! Pour le Roi et la Patrie! Vive le Roi! Vive Belgrade! "

L' assaut sur les positions ennemies sur la voie ferrée en prolongation de l' Anneau du Knez Mihailo et du Jardin des Pénitenciers ne réussit pas. Le commandant du Détachement combiné reçut à propos de cet évènement le rapport suivant: "Insupportable est le feu des moniteurs, qui opèrent latéralement à l'ordre de combat. Lors de l'assaut fut blessé au cou le commandant du 2ème bataillon du Xème régiment de cadr., le major Dragutin P. Gavrilovic. L' artillerie n'agit pas de la ville, parce qu'elle est démontée".

Le major blessé fut envoyé, d'une infirmerie improvisée, le jour même en train pour Cacak. Dans l'hôpital militaire, il fut opéré et retenu en traitement. Trois semaines après, il interrompit son congé de maladie et s'en alla au front. Pendant le recul, il participa aux combats sur le Rekovac, le Mont Nouveau et Le Mont de Simsir. Pour les mérites durant l'année 1915, il fut décoré de l' Aigle blanc avec les épées de IIIème rang.

Le dixième régiment de cadre mena durant son repli à travers l' Albanie de très pénibles combats. Les derniers restes de cette unité d'élite sortirent sur le littoral, et de Draca furent envoyés en convalescence à Tunis, où se termina en mars 1916 son parcours de guerre. Le lieutenant-colonel Gavrilovic fut réparti comme commandant du 1er bataillon du Xème régiment combiné.

Au front de Salonique, Dragutin Gavrilovic commanda en juin 1916 au 1er bataillon du XIIème régiment d'infanterie du "Tsar Lazar". Sous son commandement furent menés des combats prospères sur les versants méridionals du Veternik. Pour les résultats obtenus au combat sur le versant de Trnava, début octobre, il fut complimenté par l'ordonnance du commandant de la IIIème armée et décoré de l' Aigle blanc avec les épées de Vème rang.

À partir de janvier de l'année 1917, le lieutenant-colonel Gavrilovic commanda aux forces latérales sur le Sokol. À l'offensive printanière, en tant que commandant du 2ème bataillon du XIIème régiment, il participa à l'attaque sur l' Obla Cuka. Pour les mérites au front de Salonique, le colonel Vojislav Popovic proposa Dragutin Gavrilovic pour un avancement au grade de colonel. Dans l'argumentation, il fut qualifié comme "habile dans toutes les circonstances et tous les moments du combat, personnellement courageux, au service perséverant".

En été 1917, on procéda à la formation d'unités d'assaut dans l'armée serbe. Le lieutenant-colonel Gavrilovic acheva au Centre français à Lerina un cours d'officier pour la conduite des unités d'assaut. Dans la division de la Sumadija, il reçut le commandement du bataillon d'assaut. Sous sa direction se déroula la manœuvre dans la deuxième moitié de l'année. "En tant qu'instituteur du bataillon d'assaut, il enthousiasma et encouragea les soldats de persister jusqu'à la fin dans leurs devoirs", en introduisant dans la manœuvre le côté sportif du combat. Même s'il passa la plus grande partie de son temps hors de son bataillon, le représentant du XIIème régiment fut satisfait de son travail. En avril de l'année 1918, il alla au cours de maniement de divers engins au Centre français à Florina. Dans la seconde moitié du mois, les compagnies d'assaut du Xème, XIème et XIIème régiment exécutèrent des

agressions sur les positions bulgares sur le Veternik-est, l' Obla Cuka et sur la Kravica.

À la percée du front de Salonique, le 15 septembre 1918, la compagnie d'assaut et le 2ème bataillon du XIIème régiment envahirent en une attaque les positions bulgares sur le Veternik-ouest. Au sortir de la Terre blanche, une compagnie envahit la cote 1570. Étant donné que par ceci fut remise en question la subsistance de l'ennemi sur le versant-sud du Veternik-ouest, on exigea du Xème régiment "qu'il parte en avant en force puisque les membres du lieutenant-colonel Gavrilovic se trouvent sur la cote 1570 et se promènent sur la falaise même, avec les mains derrière le dos, sans aucune précaution". Dans son agissement plus loin, le bataillon envahit le versant, qui de l' Oreille d' Éléphant redescent vers le Veternik-est. Deux compagnies participèrent à la prise de la Rudine-ouest. La défense du Veternik-sud et du Veternik-est devint impossible et les soldats bulgares tombèrent en esclavage.

Le lieutenant-colonel Gavrilovic "montra dans cette attaque son initiative et son courage innés, en agissant au premier rang de combat, en s'exposant personnellement et en contribuant à un relèvement de moral et d'énergie chez son bataillon". Pour son commandement efficace dans la percée du front de Salonique, il fut complimenté par l'ordonnance du commandant de la IIème armée, décoré de l' Aigle blanc avec les épées de IVème rang et de la Croix de guerre française avec palme.

Après l'achèvement de la guerre, il fut commandant des villes de Velika Kikinda et de Vrsac, ainsi que des troupes serbes au Nouveau Szeged. Après la démobilisation de l'armée serbe, le lieutenant-colonel Dragutin Gavrilovic commanda au 47ème régiment d'infanterie. Au grade de colonel, il fut promu le 27 octobre de l'année 1920. Le régiment maîtrisa avec succès l'instruction régulière, "fut exemplaire à tous égards, complimenté et mis en valeur pour sa renommée, tant par les supérieurs hiérarchiques que par les inspecteurs d'infanterie". Son commandant fut décoré de l' Étoile de Karadjordje de IVème rang en 1922 et des insignes de Saint Sava de IVème rang "pour la formation préliminaire de soldats la mieux exécutée durant l'année d'enseignement 1925/26".

La carrière du colonel Dragutin Gavrilovic ne reçut pas l'achèvement attendu. Après le cours supérieur de l' École d'officiers d'infanterie terminé en 1926, il fut appelé à une manœuvre de commandant pour grade de général de brigade. La note de la commission d'examen ne lui donna pas droit à l'avancement.

Le colonel Dragutin Gavrilovic exerça ses fonctions à Krusevac pendant dix ans. Il travailla activement à l' Aéro-club et fut président de l' Association des Faucons et de la Compagnie de tir "Obilic". Quand il fut transféré à une nouvelle fonction en 1930, la ville de Krusevac le proclama premier citoyen d'honneur. La Fédération de tir de la Yougoslavie lui décerna le Diplôme pour les grands mérites de tir, tandis que l' Association des Faucons le proclama membre d'honneur.

Gavrilovic passa une décennie avant la guerre aux fonctions de chef du Secteur administratif de la Section de l'état-major du Ministère de l' Armée et de la Marine et de professeur de l' Académie militaire à Belgrade. Son manuel "L' administration militaire" a vécu plusieurs éditions. Il collabora également à la revue "Le messager militaire". À cette période, il fut décoré de la Couronne yougoslave de IVème et de IIIème rang.

Pendant la Deuxième Guerre mondiale, le colonel Gavrilovic a été fait prisonnier par les Allemands le 16 avril de l'année 1941, près du Pont d' Ali-Pacha, non loin de Sarajevo. En tant qu'officier le plus âgé dans l'oflag XIII B, en été 1941, il revendiqua le respect de la Convention de Genève sur les prisonniers de guerre. En novembre de l'année 1942, il participa à la collecte d'aide pour les prisonniers russes. Dans son pays libéré, il retourna péniblement malade.

Le colonel Dragutin Gavrilovic mourut le 19 juillet de l'année 1945 à Belgrade. Il fut enterré avec les honneurs civiles au Nouveau cimetière. L' historiographie inscrivit son nom avant la Deuxième Guerre mondiale quand il fut question de la percée du front de Salonique, après la guerre quand il fut question des camps de prisonniers, mais et dans l'une et dans l'autre période ce nom fut tissé dans l'histoire sur la défense héroïque de Belgrade durant l'année 1915.

Издавач: НАРОДНИ МУЗЕЈ - ЧАЧАК
www.cacakmuzej.org.yu, e-mail: camuzej@sbb.co.yu

Радивоје БОЈОВИЋ

Драгутин Гавриловић – мајор са чином пуковника

Главни и одговорни уредник: Делфина РАЈИЋ

Уређивачки одбор: Милош ТИМОТИЈЕВИЋ, Делфина РАЈИЋ, Александра БАБИЋ

Ликовно-графичко обликовање каталога: Светлана ЏИДА

Лектор и коректор: Мр Маријана МАТОВИЋ

Превод на француски језик: Елизабет ЈОВАНОВИЋ-МИЉАКОВИЋ

Фотографије: Марко БОЈОВИЋ

Штампа: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР - ЧАЧАК

Тираж: 500

Изложбу приређује Народни музеј у Чачку поводом стодвадесетпетогодишњице рођења пуковника Драгутина Гавриловића (1837-1945)

Аутор изложбе: Радивоје БОЈОВИЋ

Ликовно-графичко обликовање поставке изложбе: Светлана ЏИДА

Конзервација: Душица Бицок, Милица Дрињаковић, Слободан БОГОЈЕВИЋ

Техничка реализација: Дејан АЏЕМОВИЋ, Дејан ПЕТРОВИЋ

Јул — август 2007.

Народни музеј у Чачку захваљује Архиву Србије, Војном архиву, Центру за војно-научну документацију и информације, Народној библиотеци Србије и породици Маринковић из Београда на позајмици предмета за изложбу.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

355:929 Гавриловић Д. (083.824)

БОЈОВИЋ, Радивоје
Драгутин Гавриловић - мајор са чином пуковника / Радивоје Бојовић ; [фотографије Марко Бојовић]. - Чачак : Народни музеј, 2007 (Чачак : Графички центар). - 33 стр. : фотогр. ; 21 x 23 cm. - (Изложбени каталози / [Народни музеј, Чачак] ; 5)

Тираж 500. - Résumé: Dragutin Gavrilovic - le major avec grade de colonel.

ISBN 978-86-84067-16-8

а) Гавриловић, Драгутин (1882-1945) - Изложбени каталози
COBISS.SR-ID 141775372

НАРОДНИ МУЗЕЈ - ЧАЧАК
www.cacakmuzej.org.yu
e-mail: camuzej@sbb.co.yu

ISBN 978-86-84067-16-8
9 788684 067168